

Budúcnosť knižníc

Čo robí knižnica a ako vám môže pomôcť? Kde vidíme budúcnosť knižníc v svete open science?

kurz

Elektronické informačné zdroje pre vedu - Publikačný poradca

Andrea Lebedová

Centrum vedecko-technických informácií SR

Investícia do Vašej budúcnosti

Táto prezentácia je šírená pod licenciou [Creative Commons 4.0 Attribution](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

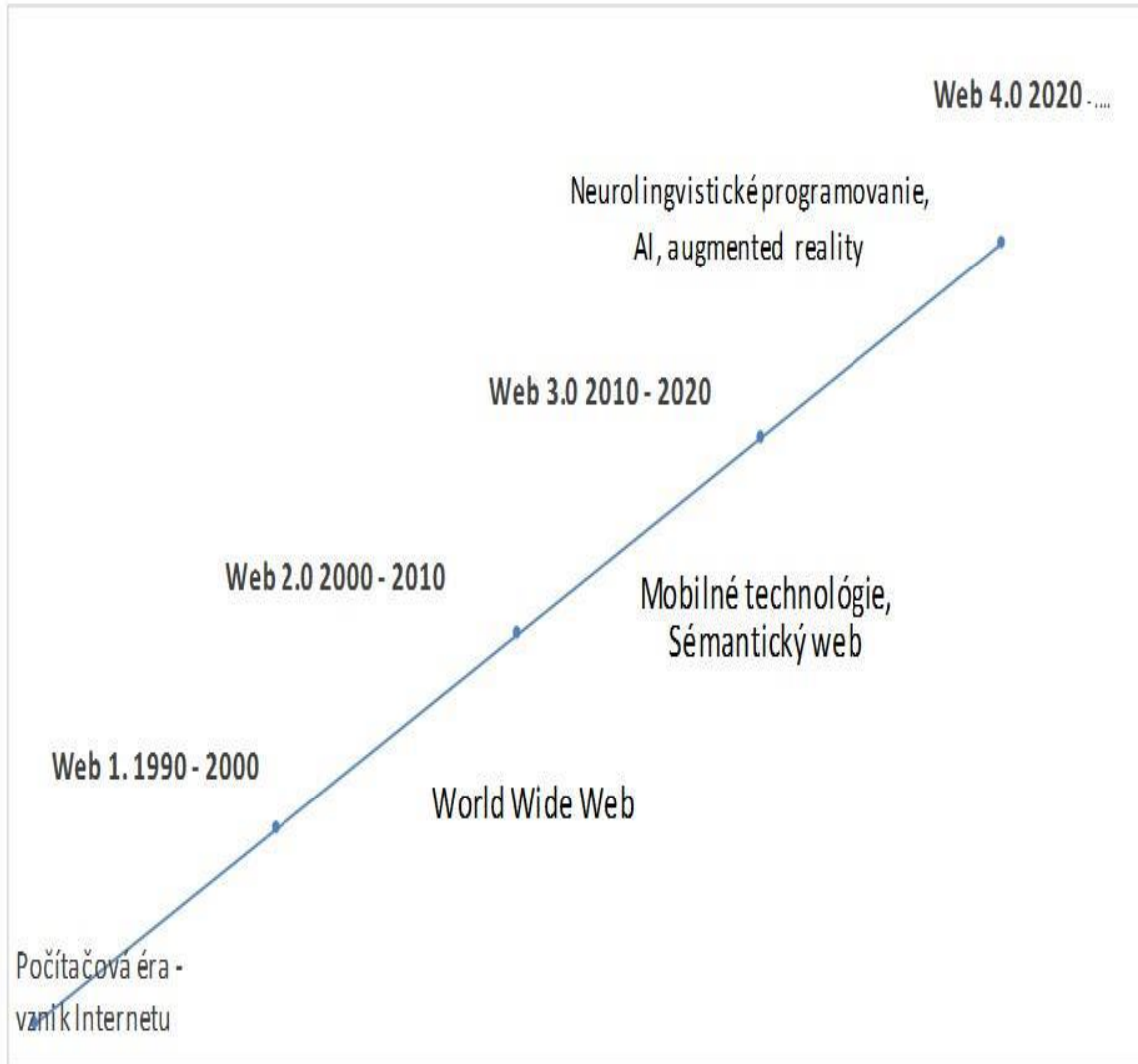
- Majú tradičné knižnice budúcnosť?
 - Obecné? Školské? Regionálne? Vedecké? Špeciálne?
- Je knihovník nútený naučiť sa plniť nové požiadavky používateľov?
 - Konzultant? Rešeršér? Akvizitér? Katalogizátor?
- Sú potrebné zmeny v poskytovaní knižničných služieb?
 - Konzultačné? Výpožičné? Digitalizačné?

ÁNO

Premeny informačného prostredia

Evolúcia webu a knižníc

	Library 1.0	Library 2.0	Library 3.0
časové rozpätie	1990 – 2005	2005 – 2010	2010 – 2020
interakcia	jednostranná	obojsstranná, verejná	personalizovaná
technológie	HTML, MARC	RSS, Wiki, blog, tagging, podcast, bookmark, mash-up...	sémantické vyhľadávanie, mobilné technológie, ontológia, UI, cloud computing
klúčové slová	publikovanie	zdieľanie a otvorenosť	ontológia, metadáta
poskytované informácie	knižnica	spoluúčasť užívateľa	personalizácia
konzumácia informácií	čítanie	čítanie, písanie	čítanie, písanie, realizácia
používateľ	človek	človek	človek, stroj
ovládanie informácií	uzavreté a centralizované	spoluúčasť užívateľa	decentralizácia
nástroj	PC	PC, mobilné technológie	PC, mobil, smart zariadenia
štruktúra informácií	MARC, metadáta	MARCXML, MODS, DOI, XML/RDF	sémantická štruktúra

Osobnostné predpoklady informačného pracovníka:

- schopnosť rýchlej orientácie v obsahu odborných informácií dostupných v prostredí internetu,
- schopnosť analytického a kritického posúdenia informačných zdrojov,
- schopnosť spolupracovať,
- hľadanie inovatívnych riešení,
- pedagogické schopnosti pri práci s používateľmi,
- ochota a schopnosť priebežne získavať nové zručnosti.

„Negramotnými dvadsiateho prvého storočia nebudú tí, ktorí nevedia čítať a písať, ale tí, ktorí sa nevedia naučiť, odučiť a znovu naučiť.“

Alvin Toffler (futurológ, 1928 – 2016)

Premeny v činnostiach knihovníka

- Nové špecializácie v knihovníckom povolani:
 - Informačný konzultant (navigovanie používateľov, overovanie zdrojov,...)
 - Informačný kurátor (budovanie, správa, uchovávanie databáz, fondov)
 - Informačný manažér (tvorba stratégií, inf. systémov a rozvoj služieb)
- Nové kompetencie – Knihovník 3.0
 - Efektívne využívanie možností Webu 3.0 – manažment informácií, ich indexovanie, vyhľadávanie, data mining, informačná dostupnosť

Služby knižníc v digitálnom veku

Tvorba digitálnych zbierok,
repozitárov, archívov

Prezentačno-komunikačné služby

Inteligentné služby na mieru

Edukatívne služby

Konzultačné, referenčné, manažérske
služby

Publikačno-asistenčné služby

Rešeršno-manažérske služby

Analyticko-diagnostické služby

Trend 4.0

Knižnično-informačný pracovník = odborný konzultant

- podpora vedy a výskumu, národných stratégií
- sociálny žurnalizmus
- podpora budovania informačných systémov
- vytváranie analýz, trendov, dát s pridanými hodnotami

Web 4.0

symbióza človek-technika

Library 4.0

open source, open access

Librarian 4.0

??

Perspektíva

- Aká bude úloha knižnice v digitálnom svete?
- Zaniknú knižnice? Aká bude budúcnosť knižníc na Slovensku?
- Transformácia na centrum informačnej gramotnosti?
- Čo je v súčasnosti najväčšia výzva?
- Aká je najväčšia výzva pre vašu knižnicu?